

GLOBALLASHUV SHAROITIDA TURKIY ADABIY TILLARINING TARAQQIYOTI: MUAMMOLAR VA YECHIMLARI XALQARO ANJUMANI

AXBOROT XATI

Anjuman *O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi, Turkiye Cumhuriyeti Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi O'zbek tilini rivojlantirish jamg'armasi, Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi va Toshkent amaliy fanlar universiteti hamkorligida Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti huzuridagi Davlat tilida ish yuritish asoslarini o'qitish va malaka oshirish markazi tomonidan 2024-yil 11-12-may* sanalari oralig'ida o'tkaziladi.

ANJUMANNING ASOSIY MAVZULARI

1. Hozirgi turkiy adabiy tillarining rivojlanishi: Fonetika, alifbo va imlo muammolari
2. Hozirgi turkiy adabiy tillarining grammatik qurilishi
3. Hozirgi turkiy adabiy tillarining mushtarak lug'at tarkibi va terminologiyasi
4. Amaliy tilshunoslik va hozirgi turkiy adabiy tillar
5. Turkiy tillar shevalari taraqqiyoti masalalari

ANJUMANDA ISHTIROK ETISH SHARTLARI

Anjumanda mamlakatimizdan va xorijdan professor-o'qituvchilar, doktorantlar hamda tadqiqotchilar mavzuga oid ilmiy ma'ruzalari bilan ishtirok etishi mumkin. Anjumanda ishtirok etish istagida bo'lganlar tadqiqotning maqsadi, metodlari, foydalanilgan adabiyotlar va kalit so'zlardan iborat bo'lgan, kamida 300 so'zdan iborat tezislarni 2024-yil 10-aprelga qadar shakhbozzarmasov1993@mail.ru elektron manziliga yuborishlari kerak.

Tezislar tahrir hay'ati tomonidan tadqiqotning o'ziga xosligi, anjuman mavzulari va ilmiy tadqiqot usullariga muvofiqligi nuqtayi nazaridan baholanadi. Qabul qilingan tezislar 2024-yil 20-aprelda e'lon qilinadi.

Qabul qilingan tezis egalaridan to'liq matn so'raladi. Ma'ruzaning to'liq matni shakhbozzarmasov1993@mail.ru elektron manziliga 2024-yil 1-maygacha yuborilishi kerak. Maqola ilgari hech bir joyga yuborilmagan yoki nashr etilmagan bo'lishi, hatto nashr etilmagan bo'lsa ham dissertatsiyaning bir bobini, bo'limi yoki bandida aks etmagan bo'lishi lozim.

Bir muallifdan birdan ortiq tezis kelib tushsa, ulardan faqat bittasi olinadi. Mazkur qoida hammualliflikdagi ma'ruzalarga ham tegishli. Anjumanning taqdimot tili hozirgi turkiy adabiy tillardir.

Anjuman materiallari ISBN raqami bilan chop etiladi. To'plamga kiritiladigan maqolalar mualliflariga qalam haqi to'lanmaydi.

Anjuman ishtirokchilarining yo'l va mehmonxona xarajatlari o'z hisobidan amalga oshiriladi.

TEZIS VA TO'LIQ MATN TAYYORLASH TALABLARI

1. Tadqiqotda sarlavha qalin katta harflar bilan qator o'rtasiga yozilishi kerak.
2. Tezis matnlarida tadqiqotning asosiy manbalari qayd etilishi lozim.

3. Ma'ruzaning to'liq matnida rezume (mazmun) sarlavhadan keyin hozirgi turkiy adabiy tillardan birida va ingliz tilida, o'ng va chap tomondan 2 sm uzoqlikda, 10 kegl hajmida va bir qator (interval) oraliqda yozilishi kerak. Inglizcha rezume (mazmun)da sarlavha ham ko'rsatilishi lozim.

4. Ma'ruza MS Word fayli sifatida tayyorlanilishi kerak. Maqolada sahifa tartibi quyidagi shaklda amalga oshiriladi:

- matn o'lchami: 11 kegl
- havola o'lchami: 9 kegl
- xatboshi oralig'i: 6 nk,
- xatboshi chegarasi: 1,25 sm
- matnning yuqori-pastki-chap-o'ng chetlari: 3 sm
- qator oralig'i: bir interval.

5. Havola (iqtibos)

Ma'ruza matnida iqtibos keltirishda havola ma'lumotlari (muallif, nashr yili va iqtibos olingan sahifa raqami, agar sahifa raqami bo'lmasa, paragraf raqami) ko'rsatilishi va adabiyotlar ro'yxatida ma'lumotlar to'liq ko'rsatilishi kerak. 40 so'zdan kam bo'lgan iqtiboslar matn ichida qo'shtirnoq bilan joylashtirilishi mumkin. Agar iqtibos gapning o'rtasida keltirilsa, iqtibosdan keyin manba ma'lumotlari qavs ichida yoziladi va gap davom ettirilishi kerak; gapning mazmuni talab qilmasa, boshqa tinish belgilari qo'llanilmaydi. Agar iqtibosda 40 va undan ortiq so'z ishlatilsa, bu iqtibos matnga alohida parcha sifatida kiritilishi va qo'shtirnoqqa olinishi kerak. Havola sifatida keltirilgan parcha alohida xatboshidan yozilishi va uning chap tomonida xatboshi kabi (1,25 sm) bo'sh joy qoldiriladi. Havola 1 qator (interval) oraliqda yozilishi va oxirida nuqtadan keyin qavs ichida havola manbasi haqidagi ma'lumotlar berilishi lozim.

Matnda iqtibos keltirilgan barcha havola manbalar adabiyotlar ro'yxatidan joy olishi kerak.

Ma'ruzaning to'liq matnlarida havolalar keltirish uchun APA 7 tizimi qabul qilingan. Shu sababli yuboriladigan ma'ruzalar quyida keltirilgan manba ko'rsatkichi tizimiga mos kelishi kerak.

Kitoblarni manba sifatida taqdim etish:

Matn ichida: (Azimov, 1992, 37-b.)

Manbaning adabiyotlar ro'yxatidagi yozilishi quyidagicha bo'ladi:

Нурмонов А. (2002). *Ўзбек тилшунослиги тарихи*. Fan.

Maqolalarni manba sifatida taqdim etish:

Matn ichida: (Azimov, 2023, 44-b.)

Maqolalar nomi odatdagi jumla tartibida yoziladi, ya'ni birinchi so'z katta, boshqa so'zlar (atoqli otlardan tashqari) kichik harflarda boshlanadi. Maqolalarning adabiyotlar ro'yxati qismidagi yozilishi quyidagicha bo'ladi:

Azimov I. (2023). Lotin alifbosi asosida tuzilgan o'zbek alifbolar xususida. *Buxoro davlat universiteti ilmiy axborotlari*, 42-48.

Adabiyotlar ro'yxatida jurnal nomlari qisqartirilgan shaklda qo'llanilmaydi.

Tezislarni manba sifatida taqdim etish:

Matn ichida: (Bobojonov, 2022, 71-b.)

Tezisning adabiyotlar ro'yxatidagi yozilishi quyidagicha bo'ladi:

Bobojonov F. (2022). O'zbek tilida nomlash va neyning xizmati / Davlat tili taraqqiyoti: muammo va yechimlar. Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti.

Jadvallar va rasmlar:

Jadval raqamlari va izohlari jadvalning ust qismida: 1-jadval: shaklida o'rta qator olinib 10 shrift bilan yozilishi kerak.

Jadval ichidagi matnlar 9 kegl bilan qator orasi (interval) bir va xatboshi oralig'i 0 nk o'lchamda yoziladi. Jadval sahifaning o'rtasiga joylashtiriladi. Rasm raqamlari va izohlari rasmning ostida: 1-rasm: shaklida 10 kegl bilan yozilishi va o'rta qator olinishi kerak.

Ushbu talablarga javob bermaydigan maqolalar qabul qilinmaydi.

KÜRESEL ENTEGRASYON ŞARTLARINDA TÜRK YAZI DİLLERİNİN GELİŞİMİ: SORUNLAR VE ÇÖZÜMLER ULUSLARARASI SEMPOZYUMU ÇAĞRI METNİ

Sempozyum *O'zbekiston Respublikasi Oliy Ta'lim, Fan va Innovatsiyalar Vazirligi, Türkiye Cumhuriyeti Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Dil Kurumu, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkaması huzuridagi O'zbek Tilini Rivojlantirish Jamg'armasi, Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi ve Toshkent amaliy fanlar universiteti iş birliğinde Alisher Navoiy nomidagi Toshkent Davlat O'zbek Tili va Adabiyoti Universiteti huzuridagi Davlat Tilida Ish Yuritish Asoslarini O'qitish va Malaka Oshirish Markazi* tarafından **11-12 Mayıs 2024** tarihleri arasında düzenlenecektir.

SEMPOZYUM ANA KONULARI

1. Çağdaş Türk Yazı Dillerinin gelişimi: Fonetik, alfabe ve imlâ sorunları.
2. Çağdaş Türk Yazı Dillerinin gramer yapısı
3. Çağdaş Türk Yazı Dillerinin ortak sözlüğü ve terminolojisi
4. Uygulamalı dil bilim ve Çağdaş Türk Yazı Dilleri
5. Türk dilleri lehçelerinin gelişim sorunları

SEMPOZYUMA KATILIM ŞARTLARI

Sempozyum, yurt içi ve yurt dışından konuyla ilgili akademisyen ve doktora eğitimini tamamlamış araştırmacıların katılımına açıktır. Bunun için amaç, yöntem, kullanılacak kaynaklar ve muhtemel bulguları içeren en az 300 kelimelik bildiri önerilerinin Çağdaş Türk Yazı Dillerinden birinde **10 Nisan 2024** tarihine kadar shakhbozzarmasov1993@mail.ru adresine gönderilmesi gerekmektedir.

Bildiri özetleri hakemlere gönderilecek; sempozyum konu başlıklarına ve bilimsel araştırma yöntemlerine uygunluk bakımından, çalışmanın özgünlüğü açısından değerlendirilecektir. Kabul edilen bildiri özetleri, 20 Nisan 2024 tarihinde ilan edilecektir.

Kabul edilen bildiri özeti sahiplerinden tam metin istenecektir. Bildiri tam metninin en geç **01 Mayıs 2024** tarihine kadar shakhbozzarmasov1993@mail.ru adresine gönderilmesi gerekmektedir. Bildirinin daha önce bir yerde sunulmamış veya yayımlanmamış olması, yayımlanmış bir kitabın, yayımlanmamış dahi olsa bir tezin bölümü, ana başlığı veya alt başlığında işlenmemiş olması gerekmektedir.

Bir yazara ait birden çok başvuru gelmesi hâlinde başvurulardan yalnızca biri değerlendirmeye alınacaktır. Bu kural, çok yazarlı bildiriler için de geçerli olacaktır. Sempozyumun sunum dili Çağdaş Türk Yazı Dilleridir.

Sempozyum bildirileri ISBN numarasıyla basılı olarak yayımlanacaktır. Kitapta yer alacak bildirilerin yazarlarına herhangi bir telif ücreti ödenmeyecektir.

Sempozyuma katılacak olanların yol ve konaklama giderleri kendilerine aittir.

ÖZET VE TAM METİN YAZIM KURALLARI

1. Çalışmada, başlık büyük harfle koyu olarak ortalı yazılmalıdır.
2. Özet metinlerinde çalışmanın “muhtemel kaynakçası” belirtilmelidir.

3. Bildiri tam metinlerinde başlıktan sonra özet (abstract) sağ ve sol taraflardan 2 cm daha içeride, 10 punto ve tek satır aralığı ile Çağdaş Türk Yazı Dillerinden birinde ve İngilizce yazılmalıdır. İngilizce özette başlık da belirtilmelidir.

4. Bildiri MS Word dosyası olarak hazırlanmalıdır. Bildiride sayfa düzeni şu şekilde olmalıdır:

- Metin boyutu: 11 punto
- Dipnot boyutu: 9 punto
- Paragraf aralığı: 6 nk,
- Paragraf girintisi: 1,25 cm
- Üst-alt-sağ-sol kenar boşlukları: 3 cm
- Satır aralığı: Tek satır.

5. Kaynak Gösterme

Bildiri metninde alıntı yapılırken her zaman atıf bilgisi (yazar, yayım yılı ve alıntının yapıldığı sayfa numarası, sayfa numarası yoksa paragraf numarası) belirtilmeli ve ayrıntılar kaynakçada tam olarak gösterilmelidir. 40 sözcükten az olan alıntılar, çift tırnak işareti ile metnin içinde yer alabilir. Alıntı, cümlelerin ortasında yer alıyorsa alıntılanan kısmın ardından yay ayraç içinde atıf bilgisi yazılmalı ve cümleye devam edilmelidir; cümlelerin akışı gerektirmiyorsa başka bir noktalama işareti kullanılmamalıdır. Eğer alıntıda 40 ya da daha fazla sözcük kullanılmışsa bu alıntıya metin içinde ayrı bir blok olarak yer verilmeli, alıntının başında ve sonunda çift tırnak işareti kullanılmalıdır. Blok alıntılar yeni bir satırdan başlatılmalı ve alıntının tamamında sayfanın sol kenarıyla blok arasında yeni paragraf girintisi kadar (1,25 cm) boşluk bırakılmalıdır. Blok alıntılar tek satır aralığı ile yazılmalı, alıntının en sonuna nokta konduktan sonra yay ayraç içinde atıf bilgisi verilmelidir.

Metin içerisinde atıf yapılan tüm kaynaklara kaynakçada yer verilmelidir.

Bildiri tam metinlerinde kaynak gösterme konusunda APA 7 sistemi benimsenmiştir. Bu sebeple gönderilecek bildirilerin aşağıdaki kaynak gösterme sistemine uygun olması gerekmektedir:

Kitapların Kaynak Olarak Gösterimi:

Metin içinde: (Azimov, 1992, s. 37)

Eserin kaynakça bölümündeki yazımı şu şekilde olmalıdır:

Azimov, Z. (1992). *Özbek dili ses bilgisi*. Türk Dil Kurumu.

Makalelerin Kaynak Olarak Gösterimi:

Metin içinde: (Yelok, 2023, s. 75)

Makale adı, normal cümle düzeninde yazılmalıdır; yani ilk sözcük büyük, diğer sözcükler (özel adlar hariç) küçük harfle başlatılmalıdır. Makalenin kaynakça bölümündeki yazımı şu şekilde olmalıdır:

Yelok, N. (2023). Özbek Türkçesinde sebep göstergeleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 76, 73-100.

Kaynakçada dergi adı verilirken kesinlikle kısaltma kullanılmamalıdır.

Tezlerin Kaynak Olarak Gösterimi:

Metin içinde: (Güneş, 2009, s. 110)

Tezin kaynakça bölümündeki yazımı şu şekilde olmalıdır:

Güneş, B. (2009). Belagat ekseninde retorik/dil bilimi terimleri (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tablo ve Şekiller:

Tablo numaraları ve açıklamaları tablonun üstünde Tablo-1: şeklinde 10 punto ile yazılmalı ve ortalanmalıdır.

Tablo içi metinler 9 punto ile satır aralığı tek ve paragraf aralığı 0 nk olacak Şekilde dizilmelidir. Tablo sayfaya ortalanmalıdır. Őekil numaraları ve açıklamaları Őeklin altında Őekil-1: biçiminde 10 punto ile yazılmalı ve ortalanmalıdır.
Bu ilkelere uymayan bildirimler değerlendirmeye alınmayacaktır.